

LRK Autokoolitus OÜ

A1 ja A2- kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava nr.AE1

Juhi ettevalmistamise eesmärgid

Juhi ettevalmistamise eesmärgiks on luua võimalused, andmaks õpilasele teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks vastavalt A- kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele.

Juhi ettevalmistamise eesmärgiks on luua eeldused:

- 1) vastutustundliku juhi liikluskäitumise kujunemiseks;
- 2) juhi ohutu, iseseisva, teisi liiklejaid arvestava ja keskkonda säästva käitumise kujunemisele.

Õpetamise korralduslikud alused

Esmaõppe algastme koolituse õppekava koosneb teooria- ja sõiduõppest. Õppekava kogumaht on 96 tundi, millest iseseisvat tööd on vähemalt 54 tundi, auditoorset tööd on vähemalt 30 tundi ja sõiduõpet on vähemalt 12 tundi. Teooria-, sõidutunni kestvus on 45 minutit. Osavõtt kõigist auditoorsetest- ja sõidutundidest on kohustuslik.

Tegevused ja meetodid õpiväljundite saavutamiseks

Õppekava läbimisel on õpilasel vajalik teha hulgaliselt iseseisvat tööd. Vajalik on lugeda õppejõu poolt koostatud õppematerjale, mootorratta kasutusjuhendit, Liiklusseadust, Liikluskindlustuse seadust ja teisi liiklusalaseid õigusakte. Vajalik on otsida informatsiooni veebilehekülgedelt. Koostada individuaalseid kavasisid ja plaane. Auditorsetes- ja õppesõidutundides kasutavad õppejõud erinevaid õppemeetodeid: visualiseerimine, aktiveeriv loeng, rühmatöö, arutelude tekitamine ja suunamine, oma kogemuse jagamine, probleemülesannete lahendamine ja arengutreening.

Hindamismeetodid ja – kriteeriumid

Algastme koolituse õppekava jaguneb kolmeks mooduliks. Iga järgneva mooduli läbimise eelduseks on eelneva mooduli läbimine ja selles määratud õpiväljundite saavutamine. Õpiväljundite saavutamist teooriaõppes kontrollib õppejõud iga mooduli läbimise järel individuaalselt, õpilasele esitatud küsimustiku põhjal. Kahe esimese mooduli küsimustik sisaldab nelikümmend, kolmanda mooduli küsimustik kolmkümmend avatud küsimust. Õpiväljundite saavutamise lävendiks on, et õigesti on vastatud üheksakümnele protsendile küsimustest. Küsimustele vastamine toimub autokooli õppeklassis, abimaterjali kasutamata. Õpiväljundite saavutamist sõiduõppes kontrollib sõiduõpetaja iga mooduli lõpus, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Õpetaja ja õpilane analüüsivad ülesande täitmise tulemuslikkust ja koos jõutakse otsuseni õpiväljundite saavutamise kohta. Moodulite läbimisel sooritab õpilane liiklusteooria ja sõidueksami. Liiklusteooriaeksam koosneb kuuekümmest valikvastustega küsimusest, millest õigesti peab olema vastatud viiekümne viiele.

Kasutatakse mitteeristavat hindamist, kus tulemuseks märgitakse sooritatud või mittesooritatud.

Õppeainete läbimise ajaline plaan

Algastme õppekava kolme mooduli läbimise nominaalaeg kokku on kaheksa nädalat. Esimese mooduli läbimise nominaalaeg on kolm nädalat. Teise mooduli läbimise nominaalaeg on kolm nädalat. Kolmanda mooduli läbimise nominaalaeg on kaks nädalat.

Õppekavas sisalduvate ainete loetelu ja mooduliteks jagunemine

Esmaõppe algaste			
Teooriaõpe		Sõiduõpe	
Moodul 1	Õppe-tunde	Moodul 1	Sõidu-Tundi
Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest.	1	Juhi tööasend ja turvavarustus.	1
Iseseisvaks õppimiseks juhendamine.	1	Mootorratta käsitlemine.	3
Liiklus kui süsteem.	2		
Ohutu liiklemise põhimõtted.	2		
Teiste liiklejatega arvestamine.	1		
Mootorratta turvalisus.	1		
Inimene sõidukijuhina.	2		
Esimese mooduli vahekontroll	1		
Moodul 2			
Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites.	2	Mootorratta juhtimine vähese liiklusega teedel.	2
Sõidujärjekord sõites.	2	Mootorratta juhtimine erinevates liiklussituatsioonides.	4
Sõidu eripära, asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis.	2		
Mootorratta peatamine ja sõidu lõpetamine.	2		
Käitumine liiklusõnnetuse korral.	2		
Grupis sõit	1		

Teise mooduli vahekontroll	1		
Moodul 3		Moodul 3	
Möödasõit, möödumine ja überpõige.	1	Möödasõit, möödumine ja überpõige.	1
Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil.	1	Mootorratta juhtimine planeeritud teekonnal.	1
Keskkonda säästev mootorratta kasutamine.	1	Kokku	12
Mootorratta juhtimine rasketes tee- ja ilmastikuoludes.	2		
Kolmanda mooduli vahekontroll	1		
Teooriaeksam	1		
Kokku	30		

Liiklusteooria- ja sõidueksam Maanteeametis

Esmase juhiloa saamine

Lõppaste

Juhiloa saamine

1. ESMAÕPPE ALGASTE KOOLITUSE AINEKAARDID

1.1. Teoriaõpe

T 1.1.	Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt kolm kohustuslikku tundi, millest üks on auditoorne.
Aine läbimise eeltingimused	Pole
Aine lühikirjeldus	Antakse ülevaade juhiloa saamise tingimustest ja korrast, juhikoolituse eesmärkidest ja autokooli õppekavast, õppetöö korraldusest ja õppetööd reguleerivatest dokumentidest. Seatakse koolitusele ühised eesmärgid.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ülevaate saamiseks juhiloa saamise tingimustest ja korrast, õppetöö korraldusest, sisust ja mahust. Lua eeldused olukorrale, kus juhi ettevalmistamise riikliku õppekavaga seatud juhi koolituse eesmärgid ja õpilase juhilubade saamisega ning juhi koolitusega seotud eesmärgid langeksid võimalikult palju kokku.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab juhiloa saamise tingimusi ja korda; • teab õppetöö korraldust; • teab õppetööd reguleerivaid õigusakte ja dokumente; • on omaks võtnud juhi ettevalmistamise riikliku õppekavaga seatud juhi koolituse eesmärgid.
Iseseisva töö sisu	Töö kohustusliku kirjandusega
Kohustuslik kirjandus	LRK Autokoolitus OÜ õppekorralduse eeskiri; LRK Autokoolitus OÜ A1 ja A2-kategooria mootorsõidukijuhi ettevalmistamise õppekava.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Arutelu käigus püstitatakse koolitusele ühised eesmärgid. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.

T 1.2.	Iseseisvaks õppimiseks juhendamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt kaks kohustuslikku tundi, millest üks on auditoorne tund.
Aine läbimise	Läbitakse pärast tundi "Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest".

eeltingimused	
Aine lühikirjeldus	Lisaks kohustuslikele teooriatundidele ja sõidutundidele on kursuse raames palju iseseisvat tööd. Aine raames täpsustatakse iseseisva töö sisu ja mahtu. Aidatakse õpilasel koostada individuaalne õppeplaani – õppetöö ajaline jaotus, iseseisev töö, õppimine juhendajaga jms. Rõhutatakse õpilase aktiivset rolli õppetöös ja vajadust võtta vastutus oma õppimise eest.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused vastutuse võtmiseks oma õppimise eest ja aidata õpilasel koostada individuaalne õppeplaani.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • on valmis vastutama oma õppimise eest; • on koostanud individuaalse õppeplaani; • teab kuidas autokool iseseisvat õppimist toetab ja kellelt vajadusel abi saab.
Iseseisva töö sisu	Õpilane koostab individuaalse õppeplaani.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.

T 1.3.	Liiklus kui süsteem
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt kaheksa tundi millest kaks on auditoorsed.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe moodul 1 ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ning ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”
Aine lühikirjeldus	Liiklus koosneb mitmest osast – tee, liikleja, sõiduk, seadusandlus – moodustades süsteemi. Süsteemi erinevad osad on vastasmõjus – muutused ühes kutsuvad esile ka muutused teistes. Antakse ülevaade olulisemast süsteemi erinevate osade kohta – terminind, liiklusalane seadusandlus, sõiduk, liikluskorraldusvahendid jms.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused mõistmaks liiklust kui süsteemi.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat; • teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid;

	<ul style="list-style-type: none"> mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana; teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga ja Liiklusseadusega
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal. Liiklusseaduse paragrahvid: 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 14. Liiklusmärgid, püstmärgised ja teekattemärgised.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.

T 1.4.	Ohutu liiklemise põhimõtted
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt kuus tundi, millest kaks on auditoorsed .
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Võimalikke ettetulevaid liiklusolukordi on väga palju ja neid ükshaaval selgeks õppida ei ole võimalik. Aine raames analüüsitakse tüüpilisemaid liiklusolukordi ja arutletakse, millised on juhi võimalused tagada ohutus nendes olukordades. Sõnastatakse ühiselt ohutu liiklemise põhimõtted. Omandatakse piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga ja märguannete kasutamisega seotud reeglid.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused isiklike ohutu liiklemise põhimõtete väljatöötamiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuuna hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine; teab piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid; teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid; on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga ja Liiklusseadusega. Isiklike ohutu liiklemise põhimõtete väljatöötamine.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal, Liiklusseaduse paragrahvid: 18; 33; 39; 46; 47; 48; 49; 50.
Õpetamise	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite

meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.
---	--

T 1.5.	Teiste liiklejatega arvestamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt neli tundi, millest üks on auditoorne.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Liiklejate käitumises on vanusest, kogemusest, kasutatavast sõidukist jms tulenevaid erisusi. Neid erisusi teades oskab juht teiste liiklejatega paremini arvestada. Ühe liikleja poolt tehtud viga ei vii vältimatult õnnetuseni kui teine pool teab mida ette võtta õnnetuse ärahoidmiseks. Arutletakse selle üle, milliseid liiklejate rühmi on, millised on nende käitumise eripärad ja kuidas iga liikleja saab neid eripärasid teades ohutuse tagada.
Aine üldeesmärgid	Luaa eeldused teiste liiklejatega arevestava käitumise kujunemiseks.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejate rühmi; • teab erinevate liiklejate rühmade käitumise eripärasid; • teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähem kaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohtu suurendavaid tegureid; • omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega; • mõistab teiste liiklejatega ja sõitjatega arvestamise tähtsust; • on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähem kaitstud liiklejatega ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga ja Liiklusseadusega.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal ja Liiklusseaduse paragrahvid: 16; 17; 33; 35; 36; 37; 49; 68.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.

T 1.6.	Mootorratta turvalisus
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt neli tundi millest üks on auditoorne.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Mootorrataste tootjad pööravad järjest suuremat rõhku mootorrataste turvalisusele. Tehnikasaavutusi saavad juht ja sõitjad enda ohutuse suurendamiseks kasutada teades mootorrattal oleva turvavarustuse tööpõhimõtet ning kuidas turvavarustust õigesti kasutada
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused turvavarustuse õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste ja oskuste kujunemiseks ja motivatsiooni suurendamiseks kasutada turvavarustust.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab mootorratta kasutaja juhendiga tutvumise olulisust; • teab peamisi tänapäeva mootorrattastel kasutatavaid aktiivse ja passiivse turvalisuse elemente ja nende tööpõhimõtet ; <ul style="list-style-type: none"> • teab mootorratta tüüpe ja nendest tulenevaid erisusi ja riske suurendavaid tegureid; • teab nõudeid sõitjate ja veoste veole ja turvavarustuse kasutamisele; <ul style="list-style-type: none"> • teab turvavarustuse vale kasutamisega või mittekasutamisega seotud ohte ja on enam motiveeritud turvavarustust kasutama; • teab mootorrattale istumise ja mahatulekuga seotud ettevaatusabinõusid; • teab mootorratta erinevate mehhanismide tööpõhimõtteid; • teab nõudeid kasutatava mootorratta tehnoseisundile; <ul style="list-style-type: none"> • teab keskkonnaga seonduvaid nõudeid mootorratta kasutamisel; • teab kasutatava lisa- ja mugavusseadmete mõju liiklusohutusele ja mootorratta juhitudavusele
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga, Liiklusseadusega ja mootorratta kasutusjuhendiga.
Kohustuslik kirjandus	Õpejõu poolt koostatud õppematerjal ja Liikluseaduse paragrahvid: 30; 33; 34; 73.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.

T 1.7.	Inimene sõidukijuhina
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 maht	Vähemalt kuus tundi millest kaks on auditoorsed.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ja ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Inimestena oleme erinevad. Erinevused võivad olla tingitud kaasasündinud teguritest (sugu, isiksuse omadused, impulsiivsus, kognitiivsed funktsioonid), elu jooksul välja kujunevatest teguritest (vanus, kogemused, hoiakud, väärtused, motiivid, iseloom jms) ning kiiresti muutuvatest asjaoludest (väsimus, tervislik seisund, emotsioonid, joove jms). Arutletakse selle üle, kuidas nendest teguritest tulenevat negatiivset mõju juhi käitumisele saab vältida.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mõistmaks erineva liikluskäitumise põhjuseid, saada teadlikuks enda isikuga seotud liikluskäitumist mõjutavatest tugevatest ja nõrkadest külgedest. Luua eeldused strateegiate väljatöötamiseks neid kahjulikke mõjusid vähendada.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid; • teab kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus, oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist; • teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele; • on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks; • on rohkem motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises.
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppmaterjaliga. Õpilane töötab välja enda jaoks strateegia, isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.

T 2.1.	Sõidu alustamine ja mootorratta asukoht sõites
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt kuus tundi, millest kaks on auditoorsed.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on valida teel otse sõites ja manöövri sooritamisel õige asukoht. Omandatakse mootorrattaga sõidu alustamise ja mootorratta asukoha valikuga seonduvad reeglid. Arutletakse, kuidas tagada sõidu alustamisel ohutus, milliseid ettevalmistusi tuleb sõiduks teha, kuidas saab juht õige paiknemisega teel riske vältida. Analüüsitakse mootorratta asukohaga sõites seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mootorrattaga sõitmisel õige asukoha valikuks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks sõidu planeerimisega riske vältida ning keskkonda säästa.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas mootorrattaga ohutult sõitu alustada; • teab mootorratta asukoha valikuga seotud reegleid; • teab, kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil; • on rohkem motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga ja Liiklusseadusega.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal ja Liiklusseaduse paragrahvid: 17; 39; 45; 48; 49; 64; 88; 90.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal. Õpilane saab tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta ka vastavateemalistes õppesõidutundides sõiduõpetajalt.

T 2.2.	Sõidujärjekord sõites
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt kuus tundi, millest kaks on auditoorsed.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Üheks ohutu liiklemise eelduseks on õige sõidujärjekorra määramine teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ületamisel. Omandatakse

	teede ristumis- ja lõikumisaladel ning raudteeülesõidukohtadel ja õuelade, parklate, jalgrattateede, teega külgnevate alade, raudtee, trammitee jms ületamisel sõidujärjekorra määramisega seotud reeglid. Analüüsitakse teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõiduga seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ristmike ja teega külgnevate alade ületamisel õige sõidujärjekorra määramiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja motivatsiooni suurenemiseks ristmikel sõites võimalikke ohte vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid; omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; on rohkem motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga ja Liiklusseadusega.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal ja Liiklusseaduse paragrahvid: 17; 18; 19; 35; 37; 56; 57; 58; 59; 60.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Õppejõud esitab igale õpilasele vähemalt ühe probleemülesande. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.

T 2.3.	Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt viis kohustuslikku tundi, millest kaks on auditoorsed .
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimisega seonduvad reeglid. Asulavälisel teel ja kiirteel sõiduki juhtimine erineb asulas sõidust peamiselt sõidukiiruse poolest. Suurema sõidukiirusega kaasneb oht õnnetuse korral rohkem viga saada; midagi olulist võib tähele

	panemata jääda; kui ohtu märgatakse, siis on vähem aega õige otsuse vastuvõtmiseks ja tegutsemiseks. Lubatud sõidukiirust ületatakse siin ka rohkem - sõit tundub ohutum, sõidukiiruse hüpnos jms. Kuid ka väljaspool asulat ja kiirteel saab ohutult sõita – valides oludele vastava sõidukiiruse ja hoides enda ümber tegutsemiseks piisavalt ruumi. Analüüsitakse asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas oleks saanud neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimiseks ja ohtude vältimiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks järgida ka asulavälisel teel ja kiirteel sõites sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoida ohutut piki- ja külgvahet.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mootorratta juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes mootorratta juhtimisega asulas; • omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis mootorratta juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest; • on rohkem motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel mootorrattast juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga ja Liiklusseadusega.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal ja Liiklusseaduse paragrahvid: 15; 50; 66; 67.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamise ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal. Õpiväljundite saavutamise kohta saab õpilane tagasisidet ka sõiduõpetajalt, vastavasisulisel õppesõidutunnis.

T 2.4.	Mootorratta peatamine ja sõidu lõpetamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt kuus kohustuslikku tundi, millest kaks on auditoorsed.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Peatumine ja parkimine ning hädapeatamine peavad toimuma selliselt, et muud liiklust ei takistata. Omandatakse peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud reeglid. Lahendatakse peatumise ja parkimisega ning hädapeatumisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid ära hoida.
Aine	Lua eeldused peatumiseks ja parkimiseks ning hädapeatamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks

üldeesmärgid	peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reeglite järgimiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud erisusi; • oskab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega reegleid rakendada probleemülesande lahendamisel; • teab mootorratta peatamise ja sõidu lõpetamisega seotud ohtu suurendavaid tegureid (pehme ja ebatasane pinnas, teekatte eripärast lähtuvad ohud, kallak ja tõus jms).
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga ja Liiklusseadusega.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal ja Liiklusseaduse paragrahvid: 20; 21; 61; 64.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal. Õpiväljundite saavutamise kohta saab õpilane tagasisidet ka sõiduõpetajalt, vastavasisulisel õppesõidutunnis.

T 2.5.	Käitumine liiklusõnnetuse korral
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 2. moodulisse.
Aine mahu jagunemine	Vähemalt kuus kohustuslikku tundi, millest kaks on auditoorsed.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. moodul.
Aine lühikirjeldus	Liiklusõnnetus on riskiolukord, kuhu ükski juht ei taha sattuda. Kui aga liiklusõnnetus siiski juhtub, eeldab see juhilt kindlate reeglite järgi käitumist. Omandatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud reeglid. Lahendatakse liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud probleemülesandeid. Analüüsitakse liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi ohutuse ja liikluskindlustusseaduse seisukohast.
Aine üldesmärgid	Luaa eeldused liiklusõnnetuse korral õige ja ohutu käitumise jaoks vajalike teadmiste kujunemiseks.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda; • teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi.
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga, Liiklusseadusega ja Liikluskindlustuse seadusega.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal, Liiklusseaduse paragrahvid: 168 kuni 171 ja Liikluskindlustuse seadus.

Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.
---	--

T 2.6	Grupis sõit
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava esmaõppe algaste teooriaõppe 2. moodulisse.
Teooriaõppe maht	Kaks tundi millest üks on auditoorne
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. mooduli õppeained.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse mootorrattaga grupis sõitmisega seonduvad reeglid. Analüüsitakse mootorrattaga grupis sõitmisega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas oleks saanud neid ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mootorrattaga grupis sõitmisel ohtude vältimiseks vajalike teadmiste kujunemiseks.
Õpiväljundid	teab grupis sõitmisel erinevaid võimalusi grupi üles ehitamiseks (grupis olevate mootorrataste asukoht teel) lähtuvalt grupi suurusest, tee iseärasustest, sõidu eesmärgist, mootorratta iseärasusest, juhi kogemusest jms; <ul style="list-style-type: none"> • mõistab, et grupi ülesehitusest sõltub sõidu ohutus; • teab grupis sõitmisel erinevaid võimalusi teabe vahetamiseks (käeviiped, raadiojaamade kasutamine, navigatsiooni seadmete kasutamine); • mõistab grupis sõitmisel ohutuse tagamiseks vajaliku teabe vahetamise viiside kokkuleppimise tähtsust.
Iseseisva töö sisu	Õppejõu poolt koostatud õppematerjali lugemine.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal

T 3.1.	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Aine mahu jagunemine	Vähemalt neli kohustuslikku tundi, millest üks on auditoorne .
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Omandatakse möödasõidu, möödumisega ning ümberpõikega seotud reeglid. Arutletakse selle üle, milliseid ohte võib möödasõidul ette tulla ja

	kuidas neid ohte vältida. Analüüsitakse möödasõidu, möödumise ja ümberpõikega seotud liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja kuidas neid oleks saanud ära hoida.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks vajalike teadmiste kujunemiseks ning motivatsiooni suurendamiseks kaaluda hoolega möödasõiduvajadust.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi; • teab kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümber põigata; • teab kuidas käituda möödasõidetava rollis; • on rohkem motiveeritud kaaluma möödasõidu vajadust ohutuse tagamise eesmärgil.
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga ja Liiklusseadusega.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal ja Liiklusseaduse paragrahvid: 51 kuni 55.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.

T 3.2.	Sõidu planeerimine riski vältimise eesmärgil
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt kolm kohustuslikku tundi, millest üks on auditoorne.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Sõitu planeerides on võimalik teekonnaga seotud ohte vältida – marsruudi ja aja valik, sõiduki ettevalmistus sõiduks, vajaminev varustus, vajalikud puhkepausid, juhi seisund jms.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides saab mõjutada sõidu ohutust. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab, milliseid ettevalmistusi tuleks enne pikemat või lühemat sõitu teha; • mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; • on rohkem motiveeritud sõiduga seonduvat planeerima;

	<ul style="list-style-type: none"> teab, et sõitu kavandades tuleb hinnata ja arvesse võtta tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina (nt elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine jms).
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga. Info hankimine sõiduteekonna planeerimiseks mnt.ee
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal. Veebilehekülg: mnt.ee
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal. Õpiväljundite saavutamise kohta saab õpilane tagasisidet ka sõiduõpetajalt, vastavasisulisel õppesõidutunnis.

T 3.3.	Keskkonda säästev mootorratta kasutamine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt neli tundi, millest üks on auditoorne.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Mootorratta kasutamisega kaasneb kahju keskkonnale. Kuidas saab seda kahjulikku mõju vähendada? Sõiduviisi valikuga, sõidu planeerimisega, mootorratta korralise hooldamisega, sõiduki valikuga jms. Arutletakse vajadustest lähtuvalt võimaluste üle säästa ja milliseid meetmeid keegi on nõus keskkonna säästmiseks tarvitusele võtma.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused mootorratta säästlikuks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luua eeldused motiveerimise suurendamiseks mootorrattast kasutades keskkonda säästa. Luua eeldused enesehinnanguks – kui motiveeritud keegi on mootorrattast keskkonda säästvalt kasutama.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> teab kuidas mootorratta kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada; oskab leida mootorratta kasutaja juhendist teavet keskkonna säästmise kohta; teab kuidas jälgida kütuse kulu; on rohkem motiveeritud mootorrattast kasutades keskkonda säästma; mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis.
Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga ja Liiklusseadusega. Mootorratta kasutusjuhendist info hankimine keskkonna säästmiseks.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal. Mootorratta kasutusjuhend. Liiklusseaduse paragrahv 13.
Õpetamise	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite

meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng mille käigus kasutatakse visualiseerimist. Loengut toetavad videofilmid. Loengu käigus toob õppejõud oma kogemusel põhinevaid näiteid liiklusest. Õppejõud suunab arutelu: mida on sõidu ajal võimalik säästa? Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal. Õpiväljundite saavutamise kohta saab õpilane tagasisidet ka sõiduõpetajalt, vastavasisulises õppesõidutunnis.
---	---

T 3.4.	Sõitmine rasketes tee- ja ilmastikuoludes
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse teooriaõppe 3. moodulisse.
Aine mahuline jagunemine	Vähemalt viis kohustuslikku tundi, millest kaks on auditoorsed.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Rasketes tee- ja ilmastikuolud põhjustavad tee ja rattavahelise haardumise või nähtavuse halvenemise. Kuidas sellistes rasketes oludes ohutult sõidukit juhtida? Selleks, et juht saaks sõita ohutult (suudaks säilitada tee ja ratta vahelise haardumise, oskaks valida oludele vastava sõidukiiruse ja õige pikivahe), peab ta arvestama asjaoluga, et sõidukile mõjuvad jõud, mis võivad töötada vastupidiselt juhi soovile. Mõistes sõidukile mõjuvaid jõude ja kuidas juht oma käitumisega saab neid jõudusid muuta, saab sõites neid arvestada. Arutletakse järgmistel teemadel: peatamisteekond = reageerimisteekond + pidurdustEEKOND; reageerimisaeg, pidurdustEEKONNA sõltuvus sõidukiirusest, haardumisest ja massist, tsentrifugaaljõud, inerts, kineetiline energia, jääkkiirus, kokkupõrkel vallanduvad jõud jms.
Aine üldeesmärgid	Luu eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmiseks vajalike teadmiste kujunemiseks. Luua eeldused rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõitmise seotud ohtude mõistmiseks ja teadmiste kujunemiseks kuidas neid ohte vältida. Luua eeldused tulede õigeks kasutamiseks vajalike teadmiste kujunemiseks ja mõistmaks pimedal ajal sõitmise seonduvaid ohte ning kuidas juht saab neid ohte oma käitumisega vältida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • teab mootorrattale mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada; • teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes mootorratta juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida; • teab kuidas tulede nähtavuse parandamiseks õigesti kasutada vastutuleva sõidukiga kohtudes, eesolevale sõidukile järele jõudes ja/või mööda sõites, peatudes ja parkides ning hädapeatuse korral; • mõistab, et pimedal ajal on nähtavus palju halvem kui valgel ajal vaatamata tulede õigele kasutamisele ning teab, et seda puudujääki saab kompenseerida sõidukiiruse vähendamisega; • omab suuremat motivatsiooni sõita oludele vastava sõidukiirusega ning õige piki- ja külgsuuna; • saab aru pimedal ajal esinevatest, eriti kergliiklust puudutavatest, ohtudest

Iseseisva töö sisu	Töö õppejõu poolt koostatud õppematerjaliga.
Kohustuslik kirjandus	Õppejõu poolt koostatud õppematerjal.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Teema käsitlemist alustatakse eesmärkide püstitamisega ja õpiväljundite tutvustamisega, seejärel järgneb aktiveeriv loeng, mida toetavad erinevad videofilmid. Õpitava omandamist toetab seminaritöö kus rühmades arutatakse läbi loengus kuuldu ja nähtu. Rühmatöö tulemuste ettekandmisel, kaasõpilaste poolt saadud tagasiside põhjal saab õppejõud otsustada rühma õpiväljundite saavutamise üle. Individuaalselt kontrollib õppejõud õpiväljundite saavutamist mooduli lõpus õpilasele esitatud küsimustiku põhjal.

1.2. SÕIDUÕPE

S 1.1.	Juhi tööasend ja turvavarustus
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Vähemalt 10 kohustuslikku sõidutundi. Sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Kohustuslike sõidutundide arv	Üks sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe moodul 1 ained ” Ülevaade õppetöö korraldusest ja eesmärkidest” ning ” Iseseisvaks õppimiseks juhendamine”.
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi, kus muud liiklust ei häirita ega ohustata, näiteks muuks liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul, turvahallis ja/ või selleks kohandatud simulaatoril. Omandatakse sõiduks valmistumiseks vajalikud oskused – juhi tööasendi reguleerimine, oskus aidata sõitjatel turvavarustus kinnitada, oskus kontrollida mootorratta vastavust tehnonõuetele, oskus aru saada, millal mootorratta kasutamine on ohtlik
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused enne sõidu alustamist enda ja teiste liiklejate ohutuse tagamiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Luuakse eeldused motivatsiooni suurendamiseks kasutada turvavarustust ja nõuda turvavarustuse kasutamist sõitjatelt .
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: oskab teostada mootorratta sõidueelset kontrolli, kasutades näiteks mootorratta käsiraamatut; <ul style="list-style-type: none"> • oskab reguleerida tööasendi ja tahavaatepeeglid juhile sobivaks; • oskab ise kasutada mootorratta turvavarustust ja aidata kaassõitjatel kinnitada turvavarustust; selgitada turvavarustuse kasutamise vajalikkust; • oskab kasutada mootorrattale paigaldatud lisa- ja mugavusseadmeid; • teab juhi valest tööasendist ja turvavarustuse valest kasutamisest tulenevaid ohte; • on rohkem motiveeritud kasutama turvavarustust ja nõudma turvavarustuse kasutamist sõitjatelt.

Iseseisva töö sisu	Määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt järgneva teema läbimisel, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab teemades S 1.1 ja S 1.2 õpitu rakendamist.

S 1.2.	Mootorratta käsitlemine
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 1. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Vähemalt 10 kohustuslikku sõidutundi. Sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Kohustuslike sõidutundide arv	Kolm sõidutundi. Kui õpilane saavutab õpiväljundid vähema tundide arvuga, jagab sõiduõpetaja läbimata kohustuslikud tunnid järgnevate ainete vahel.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe moodul 1 aine "Juhi tööasend ja turvavarustus".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi teelõigul, kus muud liiklust ei häirita ega ohustata, liikluseks suletud alal, õppesõiduväljakul ja/või selleks kohandatud simulaatoril. Harjutatakse mootori käivitamist, mootorratta juhtimisseadmete käsitlemist, manööverdumist, märgu andmist, sujuvat liikumist, sõidu lõpetamist, pidurdumist jms. Harjutamist jätkatakse kuni saavutatakse ohutu ja keskkonda säästev mootorratta käsitlemise vilumus tasemel, mis on vajalik sõidu õpingute alustamiseks vähese liiklusega teel.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused ohutu ja keskkonda säästva sõiduki käsitlemise oskuste kujunemiseks, mis on vajalikud sõiduõppe jätkamiseks vähese liiklusega teedel. Õpilane oskab paigalt võtta, mootorrattast sujuvalt ja äkkpidurdamisega peatada ning sõidurada vahetada
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitseda mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt tasemel, mis võimaldab jätkata sõidu õppimist vähese liiklusega teedel; • teab mootorratta vale käsitlemisega seonduvaid ohte ja mõju keskkonnale; • omab realistlikku arusaama isiklikest, sõiduki käsitlemisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta käsitlemisega ning oskab oma käitumises nendega arvestada; • on motiveeritud mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt käsitlema.
Iseseisva töö sisu	Määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise	Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppeplatsil näitab õpetaja harjutused ette ja selle käigus annab õpilasele selgitusi. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus

kontrollimine	<p>õpetaja ülesandeks on selgitada ja esitada suunavaid küsimusi.</p> <p>Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt teema läbimisel, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab teemades S 1.1 ja S 1.2 õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta.</p>
---------------	--

S 2.1.	Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 2. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Vähemalt 10 kohustuslikku sõidutundi. Sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Kohustuslike sõidutundide arv	Kaks sõidutundi. Kui õpilane saavutab õpiväljundid vähema tundide arvuga, viib sõiduõpetaja läbimata kohustuslikud tunnid üle järgneva aine läbimiseks.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe moodul 1 ained.
Aine lühikirjeldus	Viimistletakse mootorratta ohutu ja keskkonda säästva käsitsemise vilumust tasemeni, mis on vajalik sõiduõppe jätkamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt regiooni eripäradele: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrite sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemisega seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused liikluses osalemiseks vajalike oskuste kujunemiseks tasemeni, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides. Luua eeldused valmiduse kujunemiseks võtta juhina vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest. Luua eeldused realistlikku arusaama kujunemiseks isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutust oma õppimise eest
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab käsitseda mootorrattast ohutult ja keskkonda säästvalt viisil, mis on vajalik sõidu õppimise alustamiseks erinevates liiklussituatsioonides; • omab vajalikke oskusi liiklemiseks vähese liiklusega teel; • oskab peatuda ja parkida nii teel; • teab vähese liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, vähese liiklusega teedel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud sõiduki juhtimisega vähese liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega

	arvestada.
Iseseisva töö sisu	Määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	<p>Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on selgitada erinevates liiklusolukordades juhi õiget käitumist ja esitada suunavaid küsimusi.</p> <p>Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt teema käsitlemisel, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab antud aines õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta.</p>

S 2.2.	Sõiduki juhtimine erinevates liiklussituatsioonides
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 2. moodulisse.
Moodul 1 ja 2 maht kokku	Vähemalt 10kohustuslikku sõidutundi. Sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Kohustuslike sõidutundide arv	Neli sõidutundi. Lisanduvad sõidutunnid, kui neid kanti üle eelnevatest teemadest.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe esimene moodul. Läbitud sõiduõppe moodul 1 ained ja moodul 2 aine "Sõiduki juhtimine vähese liiklusega teedel".
Aine lühikirjeldus	Koolitus viiakse läbi keerulisema ja tihedama liiklusega teedel. Harjutatakse liikluses osalemiseks vajalikke oskusi vastavalt regiooni eripärale: tähelepanu suunamist liikluses olulisele, ohutu liiklemise põhimõtete kohaldamist, teiste liiklejatega arvestamist, õige asukoha valikut teel; teede lõikumisaladele, teega külgnevatele aladele, raudteeülesõidukohale lähenemist ja nende ületamist; sõidujärjekorra reeglite kohaldamist; peatumist ja parkimist, manöövrivõime sooritamist jms. Juhitakse tähelepanu liikluses osalemise seotud ohtudele ja nende vältimise võimalustele.
Aine üldeesmärgid	Luuakse eeldused keerulisema ja tihedama liiklusega teedel liiklemiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Luua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks erinevates liiklussituatsioonides osalemise seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <p>oskab keerulisema ja tihedama liiklusega teedel käsitseda mootorratast ohutult ja keskkonda säästvalt;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omab erinevates liiklussituatsioonides toimetulekuks vajalikke oskusi teel; • teab erineva liiklusega teel sõiduga seotud ohte ja oskab neid ohte oma käitumisega vältida; • mõistab, et juhil kui suurema ohu allika valdajal, tuleb võtta vastutus enda ja teiste elu ning tervise eest; • omab realistlikku arusaama isiklikest, erineva liiklusega teel sõitmisega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest; • tajub ja teab oma nõrku külgi, mis on seotud mootorratta juhtimisega

	<p>erineva liiklusega teedel ning oskab oma käitumises nendega arvestada;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kohanema liikluses toimuvate muutustega; • on võimeline hindama võimaliku liiklusohutliku olukorra tõsidust ja reageerima kohaselt; • on võimeline liiklusoludega arvestades mootorratast juhtima antud teelõigul lubatud suurima sõidukiirusega.
Iseseisva töö sisu	Määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	<p>Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Õppimine toimub õpilast aktiveeriva vestluse vormis, kus õpetaja ülesandeks on anda selgitusi erinevates liiklusolukordades juhi õige tegevuse kohta ja esitada õpilasele suunavaid küsimusi.</p> <p>Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt teema käsitlemisel, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab antud teemas õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise kohta.</p>

S 3.1.	Möödasõit, möödumine ja ümberpõige
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Vähemalt 2 kohustuslikku sõidutundi. Sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Kohustuslike sõidutundide arv	Üks sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud sõiduõppe moodul 1 ained ja moodul 2 ained.
Aine lühikirjeldus	Aine raames läbiviidavas sõidutunnis rakendatakse teooriaõppes omandatud teadmisi pärisuunas ja vastassuunas möödasõidu, möödumise ja võimalusel ka ümberpõike kohta – mootorrattaga ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu hindamine, käitumine möödasõitja ja möödasõidetava rollis, ohu ilmnemisel möödasõidu katkestamine jms.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused ohutuks möödasõiduks, möödumiseks ja ümberpõikeks ning väljaspool asulat peatumiseks ja parkimiseks vajalike oskuste kujunemiseks. Suurendada järjest rohkem õpilase vastutus oma õppimise eest. Lua eeldused realistliku arusaama kujunemiseks isiklikest, möödasõidu, möödumise, ümberpõikega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Õpiväljundid	<p>Pärast koolitust õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab hinnata ohutuks möödasõiduks vajalike eelduste olemasolu; • mõistab, et möödasõit ei ole kohustuslik manööver; • oskab ohutult mööda sõita nii päri- kui ka vastassuuna võõndi kaudu; • oskab käituda möödasõidetava rollis; • omab realistlikku arusaama isiklikest, möödasõidu, möödumise, ümberpõikega seotud tugevatest ja nõrkadest külgedest.
Iseseisva töö sisu	Määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.

Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Reflekteeritakse nähtu ja kogetu üle – kas möödasõit oli ohutu, , mis läks hästi, mida võiks teha teisiti, kas pikivahe enne ja pärast möödasõitu oli piisav, kas manööver tehti õigesti jms. Tundi juhivad õpetaja suunavate küsimustega, kasutades nn. arengutreeningu meetodit (inglise k <i>coaching</i>). Õpilase eneseanalüüsi põhjal sõiduõpetaja otsustab õpiväljundite saavutamise üle.
---	---

S 3.2.	Sõiduki juhtimine planeeritud teekonnal
Koht õppekavas	Aine kuulub õppekava algastme koolituse sõiduõppe 3. moodulisse.
Moodul 3 maht	Vähemalt 2 kohustuslikku sõidutundi. Sõidutundide kogumaht määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Kohustuslike sõidutundide arv	Üks sõidutund.
Aine läbimise eeltingimused	Läbitud teooriaõppe 1. ja 2. moodul. Läbitud sõiduõppe 1. ja 2. moodul.
Aine lühikirjeldus	Õpilane planeerib sõidu punktist A punkti B ja sõidab sihtpunkti plaani kohaselt. Sõitu planeerides kasutatakse navigeerimisseadet ja/või kaarti . Planeeritud teekonnal sõites on oluline pöörata tähelepanu sõiduraja valikule riski vältimise eesmärgil ja harjutada sõitu juhatusmärkide järgi.
Aine üldeesmärgid	Lua eeldused arusaama kujunemiseks, et sõitudega seonduvat aegsasti planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust. Lua eeldused motivatsiooni suurendamiseks sõiduga seonduvat planeerida.
Õpiväljundid	Pärast koolitust õpilane: <ul style="list-style-type: none"> • oskab nii asulas kui ka väljaspool asulat sõitu planeerida ja koostatud plaani järgi sõita; • mõistab, et sõitu planeerides on võimalik mõjutada sõidu ohutust ja säästlikkust; • on rohkem motiveeritud sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima. • sõiduteekonda kavandades hindab ja võtab arvesse tegureid, mis võivad avaldada mõju tema käitumisele juhina, näiteks elustiil, sõidu motiivid, sotsiaalne pinge, joove, uimastid, väsimus, halb nägemine
Iseseisva töö sisu	Kaardi kasutamine sõidu planeerimiseks. Määratakse sõiduõppe individuaalprogrammis.
Õpetamise meetodid ja õpiväljundite saavutamise kontrollimine	Sissejuhatuseks õpetaja tutvustab õpiväljundeid ja selgitab aine sisu. Pärast õpilast aktiveerivat vestlust, kus sõiduõpetaja on selgitanud sõidu planeerimise tähtsust ja –võimalusi, asub õpilane õpetaja rolli ja selgitab sõiduõpetajale, kuidas sõitu planeerida ohutust silmas pidades. Õpiväljundite saavutamise kontrollimine toimub sõiduõpetaja poolt teema käsitlemisel, õpilasele antud sõiduülesande tulemuste põhjal. Sõiduülesanne sisaldab antud teemas õpitu rakendamist. Sõiduharjutuse lõpus annab sõiduõpetaja õpilasele tagasisidet õpiväljundite saavutamise

	kohta.
--	--------

Kinnitatud: 1. 03. 2015

Jaan Kleemann

LRK Autokoolitus OÜ juhatuse esimees.